

DELAVEC

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za član-
ne izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankira-
ni in podpisani ter oprem-
ljeni z štampiljko dotične
organizacije.

Telefon št. 3478.

Ček. račun 13.562.

Izseljevanje slovenskega delavstva v Nemčijo in Francijo

Zadnje čase poroča dnevno časopisje prav pogostoma o delavskih transportih v Nemčijo in Francijo. Skoro vsak teden pasirajo večje ali manjše skupine slovenskih poljskih in industrijskih delavcev in delavk mejo pri Mariboru, na potu preko Avstrije v Nemčijo, ali pa Avstrije in Nemčije v Francijo. Naravno, da je ta izseljevalna akcija zbudila veliko pozornost v javnosti, zlasti v delavski javnosti, in je zato potrebno, da informiramo tu naše čitatelje in naše organizacije o tem važnem socialnem delu ter opozorimo obenem poklicane činitelje, da se mora to delo nadaljevati in podpirati.

Ta izseljevalna akcija se tiče v prvi vrsti slovenskega poljskega in industrijskega delavstva, čeprav se pridružujejo češče tem transportom tudi delavske skupine iz Hrvaške, Bosne in Dalmacije. Glavni kader dosedanjih izseljencev tvorijo vendar Slovenci, in se je to izseljevanje pravzaprav začelo že lani, ko se je sklenil sporazum med našo in nemško vlado o izseljevanju naših poljskih delavcev v Nemčijo in je mariborska Borza dela poslala v smislu tega sporazuma v Nemčijo prve skupine naših sezonskih delavcev, ki so se lani na jesen vrnile, zadovoljne s plačilnimi in prehranjevalnimi razmerami, saj so ljudje prinesli domov razmeroma čedne prihranke. Dober uspeh lanske izseljevalne akcije je vplival, da so se naši ljudje letos trumoma prijavljali za sezonsko delo v Nemčijo in da so tudi delodajalci v Nemčiji zahtevali več naših delavcev in delavk.

Pripomniti treba, da je doslej Nemčija jemala v glavnem sezonske delavce le iz Poljske — letno okrog 100.000 delovnih moči. Delodajalci so se sčasoma na delavce in delavke iz Poljske privadili, zato jih je treba na naročevanje jugoslovanske delovne sile šele pripraviti. Opaža se, da so letos zahtevali naše delavce v glavnem delodajalci iz onih provinc v Nemčiji, kjer so te naše delovne moči že lani delale. Ker je bila že letos zahteva po naših delavcih veliko večja kot lani, je računati, da se bo prihodnjo pomlad zaposlilo v Nemčiji še nekoliko več delavcev in delavk kot letos.

Omenjeni zadevni sporazum med našo in nemško vlado, ki je bil lani objavljen v »Službenih Novinah«, ureja način najemanja delavcev in delavk, plačilne in prehranjevalne pogoje, socialno-politične zaščitne pravice naših delavcev, urejevanje eventuelnih delovnih sporov, itd. V glavnem je sporazum sestavljen po načelu, da imajo naši poljski delavci iste pravice kot domači nemški poljski delavci: Isto plačo, isto prehrano, isto bolniško in nezgodno zavarovanje, itd. Plače so regulirane po uradno določenem tarifu, ki velja za posamezne province v Nemčiji. Ta tarif je pa različen. Province s plodovito zemljo, imajo nižjo urnino in ugodnejši akord, province z manj plodovito zemljo pa višjo urnino in manj ugoden akord. Delavci in delavke dobivajo namreč urnino in akord. V glavnem se zaslužek delavcev v različnih provincah z različnim tarifom na ta način vendarle izravna. V eni provinci zasluži delavec več na urnini, na drugi več na akordu. Povprečni delavec zasluži znaša na ta način od 30—33 pfenigov na uro (približno 4 Din na uro;

Nabirajte zaupniki strokovnih organizacij člane za »Cankarjevo družbo«. To je dolžnost zavednega sodruga in zaupnika. Rok poteka. Knjige bodo krasne in bogate? Maribor, kje Vas je več? Trbovlje, rudarji? Ali ne ljubite proletarskih knjig? Jesenice? Še več Vas je treba, še več. In Hrastnik?

Kdor hoče, zmore 20 Din članarine. Kdor hoče, pridobi mnogo članov. Vsi, ki ste objubili, a še niste pokazali, pokažite da hočete!

DELAVEC IN DELAVKA KI NISTA ORGANIZIRANA STA PROTI SAMEMU SEBI

V cementni tovarni v Mojstrani je mezdno gibanje. Ors vodi gibanje. Na delen povišek je podjetje že pristalo. Dokaz, kaj pomeni organizacija.

V tovarni »Vulkan« v Kranju je Ors predložil predlog za kolektivno pogodbo in povišanje plač.

Kovinarji na Teznu so spoznali, da je organizacija potrebna. Zato se organizirajo.

Savez Metalskih Radnika zahteva, da dobe kovinarji na Jesenikah, Javorniku in Dobravi nabavni prispevek.

Mariborsko delavstvo v občinskih podjetjih stoji pred uveljavljanjem specijelnih pogodb in tarifov, sklenjenih s kolektivno pogodbo.

Strokovne organizacije so moč. Zavedajte se tega in prepričajte nezavedne.

ljudje dobivajo obenem, razume se, vso hrano). Delavke zaslužijo nekoliko manj, boljši delavci pa nekoliko več.

Ker se zlasti v času visoke sezone dela več kot 8 ur dnevno, zaslužijo delavci čistega približno 40 dinarjev dnevno.

Pri letošnji najemalni sezoni bi bila Nemčija vzela mnogo več delavcev in delavk, da ni letošnja huda in dolgo trajajoča zima zadrževala delodajalce, da so začeli šele kasno naročevati sezonske delovne moči. Najemanje se vrši na osnovi posebne delovne pogodbe, ki se jo izpolni v štirih izvodih. Na pogodbah je ime delodajalca in najetih delovnih moči, obenem so na pogodbi navedeni vsi delovni pogoji, plače in množina hrane, ki jo mora v različnem blagu dobiti, najeta delovna moč, prazniki in dnevni delovni čas, itd. Naš poljski delavec ali delavka sta obenem zavarovana proti boleznim in nezgodam, plačujeta svoj del prispevka kakor nemški poljski delavec in uživata iste zavarovalne pravice. To so menda prvi jugoslovanski poljski delavci, ki so socialno zavarovani proti boleznim in nezgodam, žal, da imajo to pravico le v tujini, in ne doma!

Poljski delavci so se letos v večini najeli le v Prekmurju, kjer je poljski proletarijat tako številen.

Čim bo narasla zahteva po naših poljskih delavcih v Nemčiji, se bo to najemanje razširilo tudi na druge okraje in oblasti Slovenije.

Obenem z najemalno akcijo za Nemčijo, ki potrebuje le poljske delovne moči — svojega industrijskega delavstva ima Nemčija več kot dovolj — je Borza dela v Mariboru stopila v stik s francoskim društvom za emigracijo in z jugoslovanskim izseljeniškim komisariatom, da bi se naše delavstvo, in to ne samo poljsko, nego tudi industrijsko kvalificirano in nekvalificirano delavstvo, zaposlovalo pod urejenimi pogoji tudi v Franciji, ki potrebuje poleg poljskega, tudi mnogo industrijskega delavstva, pomožnega in kvalificiranega (zlasti opekarje, rudarje, itd.).

Pritisk delavstva v Prekmurju in v drugih okrajih Slovenije je bil tekom cele najemalne sezone za Nemčijo tako močan, da je bilo jasno, da ne bo mogoče vse te brezposelne delavce obvezati za Nemčijo. Francosko društvo je bilo pripravljeno najeti tudi s svoje strani več naših delavcev in delavk, tako da so se obenem z delavskimi transporti za Nemčijo organizirali tudi transporti za Francijo. Najemanje sezonskega delavstva za Nemčijo je letos v glavnem zaključeno, najemanje za Francijo se nadaljuje.

Skupno je bilo doslej od začetka marca letos do konca maja najetih in odpremljenih v Nemčijo in v Francijo nad 2000 oseb.

Pripomnimo naj, da je tudi iz večine pisem, ki nam jih pošiljajo delavci, ki so bili letos poslani v Francijo, razvidno, da so z delovnimi pogoji in s plačo zadovoljni. Neki delavec, ki je odšel meseca aprila na tovarniško delo v Francijo, nam piše, da dobiva za 10 frankov dnevno izborna hrano, stanovanje ga stane malenkost, kupil si je končno obleko in perilo in koncem meseca dal na stran 200 frankov. Piše, da more vsak delavec, ki dela in če se še tako dobro (proletarsko vzeto!) hrani in oblači, prihraniti nekaj stotakov mesečno, kar ne bi mogel doma nikoli!

Vsa ta izseljevalna akcija pa ni samo iz teh vidikov važna. V Sloveniji imamo stalno armado brezpo-

selnih tako med poljskim kakor tudi med industrijskim delavstvom. Brezposelnost poljskega proletarijata povzroča popolno zadolženje in propadanje onih malih kmečkih ekonomij, ki jih ti kočarji in gruntarji posedujejo, brezposelnost našega industrijskega proletarijata pa rodi vse one strašne posledice, ki jih vsi predobro poznamo. V zimskih mesecih strahote stradanja, v poletnih mesecih pa propadanje delovne sile za nesramno nizke mezde. Propadanje delavstva za časa brezposelnosti in propadanje vsled škandaloznega zaslužka, tudi za časa, ko delavec slučajno vlovi nekaj dela!

Razbremeniti treba prenatrpanost slovenskega delovnega trga, to je prvo in glavno, ako se hoče rešiti naše delavstvo popolnega fizičnega, moralnega in socialnega propadanja, urediti končno njegove plačilne in delovne pogoje doma.

Sleherno pobijanje take akcije se mora takoj obsoditi, ker je namen prozoren. Marsikdo bi rad, da bi sedanja prenatrpanost delovnega trga vladala še dalje, da bi dobili vedno ceno delovno moč — dalekoviden nacionalni ekonom in socialni delavec pa bo uvidel, da more dežela in njeno gospodarstvo imeti od tega samo ogromen profit. Izgovor, da bi nam primanjkovalo delovnih moči doma, ne drži. Delovnih moči je doma

še vedno in jih bo na žalost še dolgo vedno dovolj in preveč. Poljska vlada podpira to izseljevanje z vsemi močmi, še celo češka, ki nima skoro nobene brezposelnosti! Že vedo, zakaj. Poljaki pošiljajo vsako jesen v Nemčijo 100.000 svojih sezonskih delavcev, v Franciji ima Poljska do danes pol milijona svojih poljskih in industrijskih delavcev in delavk.

Prihranki teh delavcev, ki prihajajo redoma domov, dvigajo nacionalno imovino in ekonomijo in ojačujejo državne finance! Tako delo je za delavce socialno pomembno, ni pa nič manj pomembno za narodno gospodarstvo.

Vzemimo samo naš primer, kjer smo pravzaprav šele na začetku izseljevalne akcije. Ko se bodo letošnji jesen vrnili naši sezonski delavci iz Nemčije, pride z njimi vred v deželo na njihovih skupnih prihrankih najmanj 5.000.000 Din denarja, da ne govorimo o prihrankih, ki jih spotoma pošiljajo domov izseljenci v Franciji. V gospodarstvu in trgovini male Slovenije se bo ta plus na narodovem imetju prav močno poznal.

To akcijo moremo v danih razmerah samo priporočati kot vrlo potrebno in v vsakem pogledu, tako za delavstvo kot za narodno gospodarstvo vrlo koristno.

O stvari bomo spotoma informirali vse naše člane in čitatelje.

Ciril Štukelj:

Želodčne zadeve in kultura.

Za kulturo smo v besedah vsi vneti. Bolj kočljiva postane zadeva, ako se gre res za kulturno delo. »Vzgajajmo mladino, ki je naša bodočnost«, govorimo na zborovanjih, v delavnicah pa čisto pomočnik vzgaja vajenca — sklofutami. V tem vprašanju je največji prepad med teorijo in prakso delavskega gibanja.

Lanski kongres strokovnih organizacij je z navdušenjem sklenil odplačevanje mesečnih 25 para »kulturnega davka« za vzgojo delavstva. Razen zveze oblačilnih delavcev ni nobena organizacija tega sklepa izvedla. Vzrokov temu ne bom tu iskal. Glavno je pač dejstvo samo. Pred mesecem dni je kongres »Svobode« z ozirom na to sklenil resolucijo, v kateri apelira na strokovne organizacije, da agitirajo za to, da bodo predvsem mladi delavci in vajenci vstopali v »Svobodo«. In k temu pozivu bi rad pripomnil nekaj besedi v upanju, da bodo morda kaj zalegle.

Ker vem, da bo prvi odgovor večine strokovničarjev na naš poziv: »kaj pa hočemo delati za »Svobodo«, bi rad prepričal vse strokovne tajnike in zaupnike, da je kulturno delo potrebno ne radi »Svobode«, ampak za strokovne organizacije same v prvi vrsti.

Strokovne organizacije zbirajo člane po njihovih materialnih interesih: delavcem, ki trpé po delavnicah in tovarnah, se prej ali slej dopove, da se jim bo zboljšalo njihovo pasje življenje, ako se bodo vsi včlanili v strokovno organizacijo. In delavci se marsikje organizirajo in čakajo nekaj časa na zboljšanje. Potem pa navadno odpadejo, češ, da strokovna organizacija ni zadovoljila njihovih želodčnih želja. Marsikje zapusté organizacijo tudi po doseženem uspehu, češ, sedaj nam pa ni več potrebna organizacija. Tako doživljamo večno naraščanje in padanje članstva in zato tudi gospodarsko stanje delavstva ostaja isto, ako se celo ne slabša. To velja za večino, ne za izjeme. Zakaj tako? Lažji bo odgovor, če se hkrati vprašamo, zakaj vztraja v strokovnih organizacijah delavstvo Avstrije kljub temu, da se morajo radi neugodnega položaja male avstrijske republike tamošnje mogočne strokovne zveze večinoma omejevati le na obrambo zavzetih priborjenih postojank. Zakaj se tam ne poslové delavci od svobodnih strokovnih organizacij, če ne dosežejo vsega, kar bi hoteli? Zato, ker ima tamošnje delavstvo neko vzgojo, večina našega je pa brez razredne vzgoje. Kako vzgojo imajo? To, da je treba vsem skupaj stalno znašati prispevke v strokovno blagajno, da ob ugodnem času stopijo v boj z upa-

njem na zmagi, kajti gospodarstvo ni ženska, da bi se ga dalo posiliti.

Te vzgoje so si pridobile posamezne generacije v samih bojih in s predavanji, literaturo itd. Kdor bere avstrijsko delavsko časopisje, vidi, da delavstvo vzgajajo s poljudnimi predavanji, s šolami za obratne zaupnike, s šolami za višje strokovne funkcije, z narodno-gospodarskimi tečaji itd. Kaj se dela pri nas? Ne dosti več kakor nič. In dokler bomo imeli s frazami in veselicami skupaj stepene ljudi, se bo nadaljevalo to večno izprehajanje iz organizacij v divjaštvo, iz divjaštva v romantiko, iz razočaranja nad romantiko k gosposi in od gosposi zopet k nam. In preden se prvi povrnejo, nam zopet zadnji uidejo. In pri tem preseljevanju se ne da ničesar posebnega doseči, pa naj nas brani deset Delavskih zbornic in sto njenih statistik.

Odpor proti izkoriščanju se pojavlja na najbolj občutljivi točki — v želodcu. Dobro je, da tako prebujenim želodcem povemo primerno besedo na shodu, da se ljudje zavedo, da jim želodci res krulijo in da tudi približno zaslužijo zakaj. Toda želodčni revolucionarji še niso nikdar bogve kaj napravili. Tudi študent z lačnim želodcem je nezadovoljen — ko pa postane n. pr. okrajni glavar, je pa študentska revolucionarnost končana. Vzgajati je treba delavce, ki bodo v naših organizacijah iz prepričanja. Ker le prepričani borci dajo šele trajno sposobno armado.

Če to premišljuje, ali se vam mar ne zdi, da bi bilo dobro, da v bodoče kulturnemu delu posvetimo vsaj toliko časa, kolikor se ga porabi za intrige, kvante in zabavljanje?

In še nekaj! Vajenci, mladi delavci, dekleta se radi igrajo z žogo, uganjajo šport, pojejo itd. Danes se potikajo po vseh mogočih društvih in lokalih. Ali ne bi bilo v interesu strokovnih organizacij, da bi rekel tej mladini: Na svetu obstoji neka kulturna organizacija s prelepim imenom »Svoboda«. Ta ima pevske, dramatične, telovadne, nogometne, kolesarske i. dr. odseke; pojdite tja in se ob dela prostem času razvedrite v družbi z delavci, ki so že tam! Ali ne bi strokovne organizacije koristile samim sebi, ko bi tako dobile v 25-letnih fantih že več ali manj izklesane proletarce?

In, ker ljudje dobre nauke neradi slišijo ali jih pa radi kmalu pozabijo, bi morale strokovne organizacije večkrat povedati kaj takega svojim članom: na sestankih, zborovanjih, v podrobno organizirani agitaciji od človeka do človeka, napravi-

ti kontrolo, koliko se je res storilo, koliko še ne itd. itd.

Prostor mi zapoveduje, da za danes končam. Prihodnjič se še oglašim. Za danes naj obvelja:

Internacionalno delavsko gibanje.

(Poroča tajnik U. R. S. S. J. sodr. B. Krekič.)

Mednarodni parlament Dela v Pragi.

V času od 23. do 25. maja t. l. so bile v Pragi seje Uprave Internacionalnega Sindikalnega Saveza (ISS). Seje uprave ISS se vrše vsako leto najmanj enkrat. Po internacionalnem sindikalnem kongresu, ki se vrši vsako tretje leto, je uprava ISS najvišji internacionalni sindikalni forum, zato imajo te seje pomen za celokupni delavski pokret. Na seje uprave ISS prihajajo zastopniki sindikalnih central iz vseh držav in zastopniki vseh strokovnih internacionalnih tajništav. Na seji v Pragi je bilo nad 50 delegatov, ki so zastopali strokovno gibanje vseh evropskih držav z okrog 14 milijoni organiziranih delavcev in delavk in privatnih nameščencev.

Okrepitev strokovnega pokreta.

Interne stvari, s katerimi se je bavil ta tiskovni forum, so bile v glavnem: položaj strokovnega gibanja v raznih državah in internacionalno sistematično delovanje za okrepitev pokreta; budžet ISS za bodoče poslovno leto in akcije ISS. Splošnega značaja so pa bila vprašanja: izdelava pridobitnega programa ISS; vprašanje letnih delavskih dopustov in utrditev, kje se naj obdrži izredni internacionalni sindikalni kongres.

Mednarodni sindikalni forum v Pragi je z velikim zadovoljstvom konstatiral, da delavski svobodni sindikati (svobodne strokovne organizacije) v vseh industrijskih državah v glavnem naraščajo in napredujejo. To napredovanje je številčno v članstvu in materialno v okrepitvi sindikalnih rezervnih fondov in povečanju nepremičnin. Nazadovanje v posameznih manjših državah, ali v državah, kjer so posebne težkoče ali se nasilno ovira sindikalni pokret, se to ne opaža s stališča celote in z ozirom na napredovanje v drugih državah. Zato je seja lahko povečala — podvojila — točko v budžetu za bodoče leto, namenjeno za pomoč strokovnim organizacijam tistih držav, kjer se to pokaže potrebno. Naposled je sklenjeno, da predsedstvo in tajništvo uprave ISS skliče anketo o položaju strokovnih organizacij v državah, ki zabranjujejo delo strokovnih organizacij ter da se na dnevni red prihodnjega internacionalnega kongresa, ki se bo vršil prihodnje leto od 7. do 11. julija v Stockholmu, stavi posebna točka o položaju strokovnih organizacij v državah, ki so brez demokracije.

Delavski razred in pridobitna.

Obširna in temeljita diskusija se je vodila okrog vprašanja pridobitne radi izdelave enotnega internacionalnega pridobitnega programa in specialnega za posamezne države, grupiranega v splošne poteze enotnega za vse.

Na ta vprašanja je delavsko strokovno gibanje vedno polagalo največjo pažnjo; a po vojni, ko je nastala v pridobitni anarhija, ki je najtežje udarila po delavskem razredu,

Strokovne organizacije zbirajo vse delavstvo za dosego gotovih interesov. Zato morajo delavstvo vzgajati in sodelovati s kulturno organizacijo »Svoboda«.

se je na to vprašanje položila še posebej vneta pažnja. V velikih državah, kakor v Angliji in Nemčiji, so delavske strokovne organizacije narastle v ogromno številčno moč, ki nosi težko moralno odgovornost za dogodke v človeški družbi. Na te dogodke se mora vplivati, predvsem se mora znati vplivati. Mora se ne samo reševati dosežene socialno-politične pridobitve, izražene v zakonodaji in tarifnih ter kolektivnih pogodbah, nego se mora tudi te pridobitve povečati in razširiti. Socialna vprašanja so pri vsem tem ozko in nedeljeno prepletena s pridobitnim in pridobitna s socialnim. Delavci kot najpridobitnejši element družbe, ne morejo biti indiferentni glede položaja pridobitine. Plenum uprave ISS je konstatiral napore ISS glede obnove pridobitine. Še 1919. leta se je na internacionalni sindikalni konferenci v Bernu zahtevalo, da se ustanovi stalen komitet, ki bi se naj bavil z vprašanjem mednarodnih pridobitinskih odnosov. Leta 1920. se je ISS obrnil s posebnim memoarjem na Društvo narodov. Tistega leta je internacionalni sindikalni kongres v Londonu pretresal vprašanja o razdelitvi sirovin, problem mednarodnih dolgov, o valutah, o socializiranju in izdelavi pridobitni program. Nato se je 1922. po posebni komisiji vršila študija problema o raznih vsled vojne opustošenih krajih in še tisto leto je bil podan specijalen memorandum internacionalni ekonomski konferenci v Genevi.

In tako dela ISS vseh deset let na rešitvi pridobitinskih problemov. A vendar, ker so vprašanja tako mnogovrstna in je tempo ekonomskega razvoja tako vse prehitel, ni mogel niti plenum v Pragi izdelati detaljnega pridobitnega programa, ki bi veljal naprej za celo vrsto let. Vendar so se izkristalizirale glavne poteze pridobitnega programa, ki je momentano aktualen za vse.

V divji konkurenčni dirki za osvajanje tržišča, je vrženo na dnevni red v vseh državah vprašanje racionalizacije pridobitine, ali: težnja, da se za čim krajšo dobo in za čim manjše stroške producira čim večja količina produktov in da se produkcija na ta način poceni. To je v začetku šlo na račun ali delavskih mezd ali delovnega časa, ali delavske zaposlenosti ali pa na račun vseh teh delavskih nesreč. Delavski strokovni pokret se ne protivi racionalizaciji pridobitine: ali delavski strokovni pokret pričakuje in zahteva od nje drugih rezultatov, in sicer: pocenitev pridobitine, povečanje porabe in logično s tem povečanje pridobitine ter v zvezi s tem zmanjšanje in odpravo brezposelnosti, polno aktivnost vseh delavskih sil in — zvišanje mezd v zvezi s 5 dnevnim delovnim tednom in 8 urnim maksimalnim delovnim časom za odrasle. (Konec prihodnjič.)

STROKOVNI VESTNIK.

S. M. R. J. Ljubljana, sekcija elektromonterjev,

naznanja, da je nabavila strokovno knjižnico, da si bodo zamogli člani svoje praktično znanje tudi teoretično izpopolniti. Članstvu so za sedaj na razpolago naslednje knjige:

1. Vorschriftenbuch des Verbandes Deutscher Elektriker.
2. Technologisches Handbuch der Elektrotechnik und der Elektrochemie.
3. Handbuch der elektrischen Beleuchtung.
4. Die Isolierstoffe der Elektrotechnik.
5. Ankerwicklungen für Gleich- und Wechselstrommaschinen.
6. Die Beleuchtung von Eisenbahn-Personenwagen.

7. Licht und Arbeit.
8. Ausrüstung der elektrischen Fahrzeuge.
9. Schaltungsbuch für Gleich- und Wechselstromanlagen.
10. Auslass- und Regelwiderstände.
11. Mässgeräte und Schaltungen zum Parallelschalten von Wechselstrommaschinen.
12. Grundzüge der Starkstromtechnik.
13. Isolierte Leitungen und Kabel.
14. Die Messung der elektrischen Grössen.
15. Vereinfachte Blitzableiter.
16. A. E. G. Union: Für die Textilindustrie.
17. Konstruktion radio-stanica za primanje, I. dio.
18. Konstruktion radio-stanica za primanje, II. dio.

Sekcijski odbor je postavil sledeči knjižnični red:

Pravila strokovne knjižnice.

1. Do izposojanja knjig ima vsak elektrimonter pravico, kateri je včlanjen v Sekciji elektrimonterjev.
2. Izposojalni rok velja:
 - a) brezplačno za dobo 1 tedna,
 - b) od 7—14 dni se plača 3 Din,
 - c) od 15—21 dni se plača 8 Din,
 - d) za vsak nadaljnji teden se plača 10 Din in kazni.
3. V slučaju, da posodi član nečlanu izposojeno knjigo, izgubi pravico do nadaljnega izposojanja knjig.
4. Poškodovanje knjig:

Vsako poškodovanje knjig se zaračuna od 10 Din do vrednosti knjige.
5. Znesek poškodbe določi sekcijski odbor.
6. Izredno izposojanje knjig določi sekcijski odbor.
7. Več kakor 1 knjigo se izključno ne izposodi.
8. Vso odgovornost za knjige nosi knjižničar, katerega izvoli odbor.
9. Vsi dohodki knjižnice se stekajo za nabavo novih knjig.

Opozorjamo članstvo, da naj pridno posega po teh prvovrstnih strokovno-tehničnih knjigah. Za vse informacije se je obračati na tajnika sekcije s. Vladimir Kopača.

Odbor Sekcije elektrimonterjev.

Sekcija težke železne industrije Jesenice.

Vsem sodrugom in sodružicam na Jesenicah, Javorniku in Dobravi naznanjamo, da so se prve prijave že vložile za Stan in Dom. Od sedaj naprej bo mogoče nadaljnje nove prijave vlagati le samo vsak mesec najkasneje do 15. vsakega meseca. Zaupniki, poskrbite za to, da bo vsak član res podpisal prijave. Dosedaj je priložna tretjina članov podpisala izjave iz Jesenic in Javornika, t. j. okrog 450 članov, torej glejte vsi člani in članice, da to čimprej uredite. Ako vsi storite svojo dolžnost, tedaj bo kmalu resnica to, kar nekateri ne morejo verjeti, da bo. Vsak pa, ki zna nekoliko računati, lahko s svinčnikom v petih minutah izračuna, koliko je 1000 krat 5 dinarjev na teden in koliko je potem letno, ako to 52 krat pomnožiš in končno koliko bo letno, ako s petimi leti pomnožiš, če pristopi tej akciji samo 1000 članov. No, kdor si izračuna, uvidi lahko ves čudež takoj, kaj pomeni delavstvo, ako se v masi združi z malenkostnim prispevkom: narastejo stotisoči v kratki dobi. To je socializem v praksi iz združnega stališča ali pa organizacijskega, kakor pač hočeš obratiti številke.

Torej ne omahujte, odhajate se in čimprej storite to, kar smo prvi že storili. Sedaj vendar uvidite vsi, da se bo sklep izvršil in da ga nihče ne bo omajal. Zaupniki na delo, naprej!!

Kovinarjem na Teznu pri Mariboru.

V ponedeljek, dne 27. maja 1929, se je vršilo zborovanje članov na Teznu, na katerem je poročal za oblastni odbor s. Jeram. Važno je, da v kratkem povemo, kako je med kovinarji na Teznu. Nekdaj vzorno organizirano kovinarsko delavstvo na Teznu pri Splošni in pri Kovini, trpi danes na popolni desorganizaciji. Dela se nadure brez 50% doklade, klečeplastvo in denuncijantstvo cvete, posebno pri tovarni Kovina. Tudi pri delu vlada prava anarhija tako, da delavci nimajo niti potrebnega orodja in si ga drug drugemu jemljejo, mesto, da bi se lepo združili in solidarno nastopili proti takim razmeram in vodjem podjetja, ki ho-dijo samo po dividende, ne skrbje pa za to, da bi delavstvo imelo potrebno orodje in da bi pri delu vladal oni red, ki je za delavstvo in podjetje koristen.

Tako izgleda pač tam, kjer ni organizacije. Tudi pri Splošni imajo zelo mizerni položaj. Na sestanku pa so vendar sedaj sklenili navzoči, da bodo zastavili ves svoj vpliv in vse svoje sile za to, da organizirajo vse zaposlene, ker uvidijo, da ni drugega izhoda, kakor da se delavstvo oklene organizacije in potom nje zboljša svoj položaj. Predsednik Bacher Anton, star mož že, se trudi ljudi povzdigniti k razmišljanju, vendar pa mu je samemu poleg trdega dela v tovarni nemogoče vzbuditi po vseh tovarnah kovinarje k vstajenju.

Kovinarji na Teznu sedaj uvidijo, kam pride delavstvo tam, kjer zavzre organizacijo in kako strašne posledice nastanejo povsod, kjer je anarhija dosegla vrhunec. Če bodo sodrugi držali besedo, da bodo res šli na delo, je upati, da bo bodoče leto tudi na Teznu drugače, oblastni odbor pa bo moral poskrbeti za iniciativno in praktično pomoč zaupnikom, katere je treba zbrati v vrste in jim dati navodila za po-

vzdigo naše strokovne organizacije. Sodrugi na Teznu svetujemo, da res gredo na delo in da vztrajno prično ustvarjati in gotovo bo zapihal drug veter. Dvignite solidarnost, ker brez nje je delavstvo pogubljeno in zlomljeno.

Člansko zborovanje na Muti.

V nedeljo, dne 26. maja 1929, dopoldne je bilo dobro obiskano člansko zborovanje, na katerem je poročal v imenu oblastnega odbora s. Jeram z Jesenic. Na Muti je med tamkajšnjimi kovinarji organizacijska zavest sicer na vrhuncu, položaj tamkajšnje industrije pa je zelo meglen, tako da imajo naši kovinarji na Muti zelo težak položaj. Eno pa je nad vsem, kar jim daje prednost, to je 100% organiziranost celega obrata. Sodrugi na Muti imajo še ogromno dela na polju povzdige izobrazbe še boljšega zaupniškega kadra, kakor članstva v splošnem. Da pa bodo kos tej težki nalogi, zato pa je jamstvo v resnih in požrtvovalnih zaupnikih, ki jih je le nekaj tam, da z vso vsmo in resnostjo kakor stvarnostjo proučavajo položaj delavstva. Predsednik Preglav Avgust in glavni zaupnik Sachornig, kakor stari naš bорец Podržan Vincenc, so najagilnejši sodrugi v podružnici. Eno pa je na Muti izredno, kar menda nikjer ni, da tamkajšnji sodrug Schaubberger, ki je poslovodja Konzumnega društva, posveča ves svoj prosti čas za izobrazbo tamkajšnjih kovinarjev in je takorekoč duševni vodja njihov, ter jim stoji ob strani z vsemi nasveti, poleg tega pa vodi prodajalno vzorno in ima za število zaposlenih delavcev tak promet, da se človek čudi. Da, taki uslužbenci Konzumnega društva za Slovenijo so in bodo res sposobni dvigniti promet v prodajalnah, ker žive in res delajo z delavstvom.

Drugi dan, dne 27. maja, se je po sklepu članov interveniralo pri ravnatelstvu za nekatere pogodbene točke, katere je ravnatelstvo ugodilo in se bo izključno sporne zadeve uredilo potom tamkajšnjih zaupnikov.

Podjetje pa je na poti karteliranja in sodrugi na Muti imajo s tem računati, da bodo morali biti stalno v svoji organizaciji, pripravljene vsaki dan za obrambo svojih interesov, ker podjetje se bo karteliralo za svoje interese, delavstvo pa mora stati na braniku za svoje.

Kaj je z nabavnim prispevkom?

Ja, ali ga bomo dobili ali ne, se vprašujejo kovinarji na Jesenicah, Javorniku in Dobravi. Vsem skupaj pa bodi povedano: Ako bi Vi, nesrečni omahljivci, ki stojite še vedno izven organizacije, že bili organizirani in bili bolj stalni v organizaciji, tedaj bi bila že davno zadeva rešena. Tako pa je seveda stvar čisto razumljiva, da se izprašujete, ali bo, ali ne. Ker če bo, tedaj bo to seveda zasluga tistih sodrugov, ki neustrašeno kot organizirani upajo povedati podjetju, da tako več ne gre, da je treba nekaj dati tudi delavstvu. Predvsem je ta zahtevek šel za tem, da se opomore najbednejšim, to je tistim, ki imajo najslabše plače.

V imenu centrale je v tej zadevi interveniral oblastni tajnik sodrug Vrankar in glavni zaupnik s. Jeram, ki sta v daljšem razgovoru z generalnim ravnateljem podala obširno utemeljitev opravičenosti za ta nabavni prispevek, katerega naj podjetje vse-kakor izplača. Generalni ravnatelj Noot bo o stvari, še preden gre na dopust, informiral glavnega zaupnika Jerama in tedaj bo jasno, kaj se bo doseglo. Eno pa naglašamo danes ponovno: Tisti, ki mislijo, da se bo kdaj kaj spremenilo, ako delavstvo ne bo solidarno, naj si zapišejo za ušesa, da so baš tisti krivi, ki cincajo semintja, da nam je tako slabo zopet zadnje čase.

Eno je razveseljivo: vsaki teden in vsaki mesec raste naša vrsta tako na Savi kakor na Javorniku in Dobravi. Če ne bo izpadlo to mezdno gibanje za ta enkratni nabavni prispevek tako kot je organizacija želela, da izpade v korist res ubožanega našega delavstva, tedaj se zahvalite tisti, ki še stojite izven solidarnih kompanij, samemu sebi.

E da, kovinarji, v vrste; niso več tisti časi, kakor so bili. Sedaj bo treba z resnično močjo nastopiti, če bomo hoteli braniti, kar imamo in spreminjati, kar je nujno in neobhodno potrebno. V jeseni grozi, da bo zopet približno 40 delavcev na Savi odveč, ko bo za staro železo dograjena jama z dvigalom za nalaganje. Racionalizacija gre svojo pot naprej. Sedaj imamo pa 30 delavk na dopustu, ki tudi niso svoječasno več verovale, da bodo še kdaj dopusti. No, sedaj so zopet doživele to. Sedaj imajo zopet priliko spoznati, kako potrebna jim je organizacija, kajti, sedaj bi bila dobra brezplačna podpora, pa jo za večino, ki je na dopustu, ne bo, ker niso organizirane, en del pa se je še sedaj organiziral in so še premlade. Vendar bomo za te poskusili centralo pridobiti, da jim nekaj odobri. V jeseni pa ni izključeno, da bo precej delavcev izpadlo iz dela, to je nakladalcev starega železa. Tudi pri teh jih je še en del, ki ne morejo zapostaviti resnosti in potrebe organizacije. No, bože mili, vas bo že kapitalizem naučil organizacije, samo nikar ne hodite jokati takrat k nam, kadar bo prepozno. Zaman pripovedujemo nekaterim ljudem, da je delavstvo tudi samo za sebe dolžno skrbeti in se brigati za bodočnost. Zato pa še izjavljamo: Mi se bomo borili za organizirano delavstvo, ker za njih ima skrbeti organizacija, za neorganizirane pa skrbí bog....

Položaj v naši industriji je nestalen, zato pa mora biti stalna naša organizacija. Razumite to. Zaupniki, zavedajte se tega, povejte vsem omahljivcem to, poučite jih, vztrajajte na delu, organizirajte, zavedajte se programa, katerega smo si naredili za leto 1929 in ki smo ga članstvu prečitali.

Brez odmora delajmo naprej, za nas ni odmora in ga ne bo do tedaj, da večino spravimo skupaj s pametjo. Naša dolžnost je to, ker imamo še osemurni delavnik, ki nam omogoča in nalaga storiti to, kar nam je naloženo. Predniki so se borili za osemurni delavnik in ga dosegli, ali ni žalostno, da se moramo mi šele za organizacijo boriti, torej in vseeno moramo, vztrajajmo. Jesen bo kmalu tu in huda zima tudi morda kot je bila letos in vsi veste, kako nam gre. Torej nikar sedaj, ko je čas, spat! Na delo vsi in vztrajno!

Člansko zborovanje v Lescach.

V nedeljo, dne 2. junija, se je zopet vršilo člansko zborovanje v Lescach, na katerem je poročal sodrug Jeram z Jesenic. Predmet je bil: Sklicanje izrednega občnega zbora radi volitve novega odbora. Dalje se je še razpravljalo radi akcije za Stan in Dom in za to, da se vse organizira. Tokrat je sodrug Jeram naglasil sledeče: Zadnjič ste sklenili, da bode podpisali izjave in jih vložili za odtegljaje v tovarno ter tako prišli enkrat do svojega doma v Lescach. Sedaj tega niste storili in oprostite, da Vam povem resnico. Na cesti se dobe tolovaji in sklenejo, da bodo tu in tam pokradli, tam požgali, tega in onega ubili in oropali. Dajo si častno besedo. Grede in sklep izvršijo, ter se zavežejo, da eden drugega ne bodo izdali. To so tolovaji, izmeček človeške družbe in vendar držijo svojo besedo. Torej, dokler Vi ne storite za Vaše plemenite namene svojega sklepa, do tedaj, sodrugi in sodružice, ne morem verjeti, da imate častno besedo. Prepričajte me, da jo imate, storite svoj sklep, ker mi je žal, da ste me poklicali za to sem, da sem Vam moral povedati samo to.

Navzoči so bili malo presenečeni, resnica v oči bode. Vendar pa je le res. Izvršiti, da ne samo sklepate, torej...

Za smeh in kratek čas.

Prvi divjak: Ti ali misliš, da bodo kaj dobili nabavnega prispevka?

Drugi divjak: Ne bodi neumen, saj to ne bo dobila organizacija za nas; gospod generalni ravnatelj bo dal en milijon sam za to, ker bo letos petdesetletnica Kranjske...

Prvi: Vidiš, in vendar je res, da ta Jeram le farba ljudi, vse se že naprej zgovori z generalom; ta mu ponudi, potem pa organizacija zahteve vložil. E, ne bodo nas farbali ne, mene že ne...

Drugi: Vidiš tako je, ni poštenih ljudi več na svetu, o ko bi bili vsi taki, kot sem jaz, bilo bi že drugače, tako pa, če bodo drugi vzdržali, bom še jaz tudi, posebno, ker nimam otrok. Naj se tisti brigajo, ki imajo otroke.

Tretji cinzar: Jaz bi se pa organiziral, ko bi vedel, da bi kaj pomagalo, in če bi se vsi, tako pa... (Mu zmanjka sape... Pojavi se mojster.) Kaj, že zopet stojite, pro... lenuhi? Če komu ni prav in če noče delati, hajd na cesto. Ljudi dosti vsaki dan. Jih čaka polno na cesti. Ala, ala, delat, delat, delat...

„Cankarjevi družbi“, sodrugi z Jesenic, Javornika in Dobrave, morate pokazati, da hočete biti člani. 1000 članov bi morali dati Vi Jeseničani, Javorničani in Dobravci. Ali boste?

RUDARJI.

Za obrambo neizgodnih slučajev v rudnikih.

Že opetovano smo poročali javnosti, kakor tudi pristojni rudarski oblasti, o številnih neizgodnih slučajih, ki se vrše dan-dnevno v naši rudarski industriji, pri čemur zopet Trboveljska družba prednjači. Kljub temu, da se je stalež rudarskega delavstva v Sloveniji vsled izvedene racionalizacije dela v letu 1925—26 znižal od 13.000 na 9000, so neizgodni slučaji vedno v porastu, tako da je že Glavni upravni odbor bratovske skladnice na zadnji skupščini bil primoran skleniti povišanje prispevkov v neizgodno blagajno.

Ne bomo danes s številkami dokazovali višine teh neizgod, ki so nam na razpolago v poročilu Glavne bratovske skladnice za leto 1928. Pač pa moramo in hočemo danes javno pibiti, da se dela danes v rudnikih tako, da bi morala, če bi se danes tako morali izvrševati predpisi rudarskega zakona, ali pa rudarsko-policijske odredbe kakor pred vojno, rudarska oblast polovico obratov zapreti, ali pa rudarski podjetniki najmanj 30% na svojih dobičkih zgubiti. Samo pogledjmo Trbovlje! Ne mine skoro mesec, da koga ne ubije. To še poročajo časopisi. Ali kje so pa one stotine in tisoči, ki jim pohabi roke, noge in ki nalezajo težke neozdravljive bolezni. O teh javnost ni ne ve. In za vse te neizgodne slučaje se navsezadnje ugotovi, da so jih rudarji sami zakrivali vsled svoje lastne nepredvidnosti.

V čem obstoja vzrok teh neizgod. Vzroki so najmanj trije, in obstoje, kar odkrito povejmo, prvič zaradi groznega priganjskega sistema v obliki premijskih mezd. Drugič zaradi pomanjkljive strokovne izobrazbe rudarjev (kopačev) samih, in tretjič pa zaradi premalega nadzorstva v zadevi varnostnih in higijenskih naprav v rudnikih od strani rudarske oblasti.

O prvem vzroku ne bomo veliko razlagali, zakaj ta vzrok tiči v kapitalističnem načinu proizvodnje, in se da izpodbijati le z odločno razredno odporno silo rudarjev samih, in če se to dogaja, je krivda rudarjev samih. V drugem vzroku je pa največje

zlo to, da so rudarji v svojem strahu pred šikanami zaradi premale storitve popolnoma brezbržni za vzpostavo varstva svojega lastnega življenja. Le premog ven, je parola na krajih (Ort). Nasadba pobere nasadbi premog izpred oprisa, vsaka hoče dati leistung, na vzpostavo opornega lesovja pozabljajo vsi. K temu pa še pride nestrokovnjaška izobrazba rudarjev samih. Število zaposlenih rudarjev, posebno pri TPD, se spreminja. Na jesen, ko se premog v večji množini rabi za zimo, najame družba večje število novincev, ki pridejo s kmetov. So to povečini starejši ljudje, ki jih družba ne more zaposliti vse kot vozače, pa jih razdeli na kraje, kjer delajo skupno z enim ali dvema starejšima kopačema, ki morata poleg tega, da izvršita zahtevane storitve, še paziti na tega novince, in kar se največkrat zgodi, da pozabita ali pa ne moreta in nesreča je tu.

No, in rudarska kot nadzorna oblast je pa prvič preobložena, zato, ker je sedaj samo eden rudarski nadzornik, medtem ko sta bila pred vojno pri mnogo manj razviti rudarski industriji dva, drugi se pa drži stališča, da »kjer ni tožnika, tudi ni sodnika«. Ja, in s temi tožniki je danes križ. Kje si upa danes rudar, če sploh razume, pritožiti se na rudarsko oblast? Se celo zaupnik II. skupine rudarske zadruge ne. Zakaj, vsak ve, da ima rudarski podjetnik sto možnosti, da se nad njim maščuje. Zato rajši trpi, dokler ga ne podsuje. Edina tožiteljica teh nezgodnih razmer je še strokovna organizacija, Zveza rudarjev Jugoslavije. Imamo še sicer par drugih strokovnih organizacij tu, katerih ena ima menda samo nalogo, da vzgaja verski kult in pa da razlaga papeža Leona XIII. enciklopedijo o razlagi lastninskega prava, no in druga pa goji nacionalno razblinjenje lačnih duhov.

Tako gre tok časa naprej in množijo se množice pohabljenih, mrtvih, ki so žrtvovali svoje zdravje in življenje v prid kapitala zato, da bodo sami ali njih družine berači na cesti.

Da se pa tem neizgodnim slučajem kolikor toliko pride v okom, je Zveza rudarjev Jugoslavije preko Delavske zbornice poslala rudarski oblasti in Ljubljani spomenico sledeče vsebine:

»Iz časopisnih poročil, kakor tudi statistike bratovskih skladnic, je razvidno, da se nesreče v rudnikih Trboveljske premogokopne družbe čim dalje bolj množijo.

Glavni vzrok temu je silno priganjanje k čim večji storitvi. Vsled tega se tudi vzdrževanju jamskih naprav ne posveča več tiste pažnje, kakor se je nekdanj. V nasprotju s predvojno prakso in določilom rudarskega zakona se pri nesrečah ne zaslisi več ponesrečenih delavcev neposredno, temveč s posredovanjem podjetja, kar ima samo na sebi za posledico, da nadzorna oblast ni pravilno informirana o vzrokih nesreč, ker je jasno, da skušajo pri tem podjetja zabrisati vsako svojo krivdo na nesrečah. Informirani smo, da ima poslabšanje kontrole nad jamskimi obrati in drugačen postopek pri ugotavljanju nesreč, svoj vzrok v politiki štednje, ki pa na tem mestu gotovo ni prava štednja.«

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Delavstvo, organizirano v Ors-u, v akciji za uveljavljanje kolektivnih pogodb in zboljšanje svojega bednega položaja.

V Mojstrani cementni tovarni vodi organizacija mezdno gibanje. Podjetje je na delni povišek že pristalo. Na pogajanjih se bo uredilo plačilno in ostalo razmerje med podjetjem in delavstvom s kolektivno pogodbo.

V Kranju je organizirano delavstvo v tovarni »Vulkan« predložilo vodstvu podjetja predlog za kolektivno pogodbo in povišanje plač.

Radi meznega spora v kemični tovarni v Mostah se bo te dni vršila razprava. Organizirano delavstvo zahteva sklenitev kolektivne pogodbe.

Steklarski delavci vseli podjetij v državi so predložili vodstvu tovarn predlog za reguliranje nekaterih tarifnih postavk, zahtevek za 10% vročinsko doklado ter zahtevek povišanja plač za nekatere delavke.

Mariborsko delavstvo v občinskih podjetjih stoji pred uveljavljanjem specij. pogodb in tarifov za vsa občinska podjetja v smislu okvirne kolektivne pogodbe.

Ker se delavstvo teh tovarn in podjetij nahaja v meznem gibanju, naj nihče tukaj ne išče zaposlitve, dokler se gibanje ne konča.

Nabirajte, sodrugi, člane za „Cankarjevo družbo“. 4 krasne knjige z bogato vsebino dobi vsak član, ki plača 20 Din članarine. Vaša družba je „Cankarjev« družba“. Zato bodite člani!

Steklarji Nemške Avstrije.

Kakor je razvidno iz poročila Zveze steklarskih delavcev za Avstrijo, se je tam zadnje dni vršilo več mezdnih gibanj in končalo z dobrim uspehom. Tako so se v Gostingu pri Gradcu povišale plače steklarjem za 7%, za vse druge delavce pa za 10—11%.

Steklarna Freudental v Zgornji Avstriji je povišala plače steklarjem za 10% in za vse druge delavce istotako za 10%. V ste-

klarni Eugenia so odnašalci stekla stavkali in so pridobili 6% povišanje plač; tu tudi velja za odnašalce stekla Alt- und Neunageberg.

Steklarji Voitsberg, Oberdorf in Wies so stavili skupno zahtevo za povišanje plač.

Madžarska. Zveza steklarjev Madžarske je bila prisiljena, da je proklamirala stavko v steklarni Tokot pri Budimpešti zaradi odklonjene zahteve po povišanju plač. O rezultatu stavke bomo poročali.

Nemčija. V Nemčiji so se povišale plače v mehanični izdelovalnici šip za 7%.

Francija. Tam so se plače zvišale pri izdelovanju pivnih in medicinskih steklenic od 5—10%.

Svedska. Tamošnji steklarji, zaposleni v steklarnah za takozvani Weisskohlgas, že dalj časa stavkajo. Zahtevali so povišanje plač, česar pa podjetniki nočejo privoliti. Stavka 2500 delavcev v 17 tovarnah. 2100 delavcev sprejema podpore od svojega Saveza.

Kakor je razvidno iz tega poročila, se steklarji v drugih državah vneto bore za zboljšanje svojega življenjskega vprasanja in imajo lepe uspehe. Marsikateri steklar pri nas se bo vprašal: kako to? Odgovor je lahek. Tam ni nobenega delavca, kateri se ne zaveda, da mora biti organiziran in da treba in mora nekaj žrtvovati za skupnost. Pri nas tega ni, zato so tudi naše življenjske razmere žalostne. In le po naši krivdi. Kritizira se seveda, da so vsega tega funkcionarji krivi, kakor da so funkcionarji vsemogočni bogovi. Drugod se vsak organiziran delavec zaveda, da mora vsak aktivno sodelovati, zato pa je tudi tak uspeh. Pri nas pa bi rad vsak, da bi mu nekdo drugi lovil pečene golobe. In to zato, ker se ne zavedajo samega sebe in pravega pomena, kaj je to, biti organiziran. Ko bomo vsi tako na mestu, kakor so v drugih državah, potem bo tudi pri nas vedno vsaka akcija rodila uspeh. Dokler pa ne bodo vsi delavci organizirani, se lahko vsi funkcionarji postavijo na glavo, pa se ne bo moglo ničesar spremeniti. Zato, steklarji in drugi delavci v steklarnah. Vzemite si za vzgled sodruga v drugih državah in tudi vi pokažite, da znate ceniti organizacijo. Vstopite v vrste Splošne delavske zveze Jugoslavije in borite se skupno z vašim sotrpinom za zboljšanje življenjskih razmer delavstva. Opozorjam vse steklarje, da se bodo v kratkem vršila pogajanja radi vročinskih doklad in za revizijo kolektivne pogodbe. Stopite vsi v organizacijo, da tako našim zapuščnikom olajšamo delo. Naj živi Splošna delavska zveza in njen podsavez steklarjev Jugoslavije.

Alojz Kellner,

predsednik Splošne delavske zveze Jugoslavije, podružnice steklarjev Hrastnik.

Hrastnik. Vsem članom »Svobode« — strokovne organizacije steklarjev v vednost. Dne 12. maja t. l. sem podpisani odložil mesto blagajnika pri »Svobodi« in 23. maja t. l. kot sublagajnika pri strokovni organizaciji in to radi tega, ker so se nekateri delavci vedno izgovarjali, dokler bom jaz blagajnik, ne bodo pristopili k organizaciji. — Ker ne vem vzroka gonje proti meni, pozivam vse one, kateri vedo kaj nepoštenega o meni, naj se javno v listu »Delavcu« oglasijo in povedo, kaj vedo. Ako tega ne store, potem sem prepričan, da nisem jaz vzrok nepristopa k organizaciji, temveč gre gotovim elementom le zato, kako razbiti naše organizacije. Pošteno delavstvo bo znalo čuvati svoje organizacije. — **Alojz Hudl,** steklar v Hrastniku.

LESNI DELAVCI.

Zakaj se množe brezposelni mizarji v Ljubljani.

Zakaj je tako veliko število brezposelnih mizarjev v Ljubljani v času, ko bi vsakdo pričakoval, da se je delo zanje šele pričelo? Zakaj? To vprašanje roji slednji dan marsikateremu ljubljanskemu mizarju po glavi! Marsikdo ga rešuje, ugiblje, pa vendar ne pride do zaključka, čeravno lah-

ko smelo trdimo, da je mnogo mizarjev, ki nočejo pripoznati enega in to je, da so si sami v največji meri krivi teh posledic. Morda se bo našel mizar, ki bo dejal: Zakaj bi bili mi sami v največji meri krivi?

Poglejmo nekoliko let nazaj, le nekaj let!

V letih 1919-1920-1921-1922 in tudi še 1923 je bilo dela v mizarjskih podjetjih povsod dovolj. Takrat je tudi cvetela naša organizacija. V vseh ljubljanskih delavnicah ni bilo človeka, ki bi ne bil organiziran! Takrat je imela organizacija svoje zaupnike, ki so se zavedali svoje funkcije in niso dopustili, da bi se priklatil v kako delavnico neorganiziran mizar! Dela je bilo dovolj, plače so bile dobre. Pri tem pa so polagoma pozabljali, da je močna organizacija vzrok, da so bili zaposleni in da se morda lahko položaj preokrene. Nihče ni gledal v bodočnost! Mizarji navajeni, da so si potomi organizacije v tistem času priborili takoj in z malo težavo, kar so hoteli, so začeli polagoma postajati bolj mrtvi za organizacijo, češ, kaj se bom brigal za vse, saj kar je treba storiti, stori itak strokovna organizacija. »Zakaj jo pa plačujem« — so dejali. In tako so, nanašajoč se na organizacijo, začeli misliti, da je organizacija zelena miza ter so postajali eden za drugim člani na papirju. List je padel za listom. Spočetka se to ni opazilo. Ko pa je leta 1924 nastopila prva brezposelnost v mizarjski stroki, je bilo opaziti takoj, da so podjetniki hitro izrabili tisto mrtvilo organizacije in so v svoji zmagovalnosti poglani na čisto glavne zaupnike in s tem zadali veliko rano. Brezposelni mizarji so s tem, ko so iskali dela pri mojstrih in pritisnili na kljuko vsevpred, še bolj pokazali svojo nemoč in nediscipliniranost. Napaka je bila v pričetku že ta velika, da se niso v prvo obrnili do svoje strokovne organizacije. Trenutno ni bilo dela nikjer. Počakati bi bilo treba in s tem ne pokvariti položaja svojim sodelavcem. Ker so pa mojstri in podjetniki uvideli, da je delovnih moči dovolj na razpolago, so začeli menjavati in seveda tudi poskušati z redukcijo plač itd. Na drugi strani pa je stagnacija v gradbeni industriji silno neugodno vplivala na mizarstvo stroko, zlasti pa je bilo prizadeto stavbeno mizarstvo. S tem je bila dana lepa možnost podjetnikom, da so začeli nezavednost mizarjev in brezbriznost do organizacije izkoriščati.

Sledile so zime, vsaka je prinesla za mizarstvo pomočnike nove preizkušnje! Vendar se ni njihova zavednost, da bi bilo nujno potrebno, pomnožila. Čakali so na ugodnejše trenutke, ako so prišli, se je zopet vse pozabilo. Tako se je polagoma zaveš in zaupanje do svoje bojneve strokovne organizacije razblinilo v nič in ostali so samo še očitki. Upravičeno se lahko trdi, da znajo danes ljubljanski mizarji samo še kritizirati, kakor dela vsak, ki se samega sebe ne zaveda, a da bi za delo v prid organizaciji prišli in postavili svojo organizirano moč, žal, ne pride nobenemu na misel. Kje je tista zavednost!? Kje je tisti ponos in samozavest, ki so jo imeli mizarji do svoje strokovne organizacije? Kako naj organizacija pokaže svojo moč, če nima zavednih sodrugov, ki bi jo podpirali, ki bi bili organizacija? Kajti organizacija je združitev posameznih sil v skupnost! Kje tiči vzrok, da nas je vedno manj, da trpimo vedno hujše, da se mučimo za tiste borne dinarje po 10 ur na dan in še več? Že v začetku smo rekli: v nas samih tiči ta vzrok. Kje drugje kot v naši nezavednosti in nediscipliniranosti.

S tem, da je pognala največja mizarjska tvrdka v Ljubljani spomladi precejšnje število mizarjev na dopust, s tem je bilo dovolj povedano, da se z mizarji lahko dela kot s cunjami. In če še sedaj ne bodo mizarji v Ljubljani prišli do spoznanja, da so teh posledic krivi sami — ne pa njihova organizacija — žal, ne bo nikakega izhoda, ki bi kazal zboljšanje dosedanjega mizernega položaja.

Zato naj velja za vse mizarje edino geslo: V zavednosti — solidarnosti in skupnosti je moč — je naš uspeh! Zato bodi slehernega mizarja prva pot v organiza-

cijo! Vsak naj pomaga s svojimi močmi graditi in jačati njeno moč!

Živilci.

Pivovarna Union v Mariboru.

Tu delavstvo gara in se muči za vsakdanji kruhek pri zelo nizkih mezdah. Poleg tega pa je nekaterim gospodom — tudi hlapcem pivovarne — še na skrbi, da šikanirajo delavstvo. To, si mislijo, da ugled pri upravnem odboru pivovarne in procente. Pivovarski mojster je zbolel in prišel je drugi. Pravijo mu Hasenerl, ker se tudi sam tako imenuje. V slovenskem Mariboru so pač še vedno gospodje Nemci, a Slovenci so vedno še delavci, da govorim v duhu meščanske ideologije. To slovenskemu Mariboru ne škodi, ker Slovenci so itak biš vedno podrejeni in so tega vajeni. Da so bili tudi vedno izkoriščani, je tudi res, zato se ni hudovati, če so slovenski delavci tudi sedaj izkoriščani od raznih Hasenerlov, etc. Ta Hasenerl je, ko je prišel, pljunil v roke in rekel, da bo naredil red v pivovarni. Mi delavci smo bili veseli, kajti, če bo res naredil red, potem se morajo urediti in zboljšati naše mizerne mezde in delovni čas. Ali... ta gospod je hotel še »odškreniti« od teh mizernih mezd. In sicer tako, da bi nekateri zgubili na mesec kar po 100 do 120 Din. Upravni svet bi ga najbrž zato nagradil, in za take nagrade, ki so iz metuljkov in jurjev, se že izplača »delati red«. Ali organizacija se je postavila po robu in obratni zaupniki so stali na stališču, da to ni mogoče. In tako je organizacija naredila red.

Vendar gospod Hasenerl »štedi« drugače. Ker je delavcev premalo — sezona se je namreč začela — in ker pri nas v Jugoslaviji sploh ni brezposelnosti, je sodarjem rekel: Hajd na dminarski posel. Ko se bodo sodčki nakupičili, jih boste pa popravljali. Če bodo seveda zmagovali, ga nič ne briga, v smislu »štednje« je to postranska stvar.

Tudi policija ima vedno precej opravila pri pivovarni. Ne radi kakšnih prepovedanih letakov ali prevratnih elementov, nego radi piva. Zadnji »vic« je bil, da so celo nedeljo morali delati. Bilo je vroče. Na rampi pri točlnici je stal zaboj s pivom. Kako je prišel tja in zakaj je stal tam, se ne ve. Vsaj do štirih popoldne se namreč ni vedelo. Pa se je zgodilo, da se je nekaterim delavcem vsled truda in vročine zahotelo krepčila in hladila. Prav to ni in obsojamo to, ali položiti poleg gladne mačke slanino in jo držati tako celi dan, ni hudič, da ne bo zagrabil. Pa so zagrabili za to »kišto« tudi nekateri delavci. Svetniki niso, kakor tudi ne gospod Hasenerl, in so grešili. Vrgli so jo na voz in voz je zapeljal »kišto« preko ulice k hlevom.

Halo! Takoj je videl to gospod Hasenerl. Kako je mogel takoj videti, se ne ve, ker je to bilo v nedeljo in je »kišta« stala tam celi dan do štirih popoldne. Pa so seve obdolžili točlnice in jih zaprli. Zgubili so službo in še sodišče bo govorilo. Če bi pa izpili tisto »kišto« kar tam pri točlnici, bi pa nič ne bilo.

Povdarjamo! Za 25 litrov piva so zgubili štirje delavci službo. Ne zagovarjamo jih. Naj se nikdo ne loteva takih stvari. Ali tu samo pokažemo kontrast. V kleti pivovarne je počel pred kratkim veliki sod in 30 hl piva je izteklo v kanal. Kdo pa je tu kriv? Ali je kdo zgubil za teh 30 hl piva službo?

Tako smo orisali nekoliko našo »atmosfera«, da boste znali, kako živimo.

Delavcem pa kličemo: V organizacijo vsi! Boriti se hočemo za zboljšanje naših do skrajnosti mizernih življenjskih razmer.

Organizirani pivovarji.

ZAHVALA.

Podpisana se iskreno zahvaljujem delavstvu pivovarne »Union«, posebno pa podružnici živilskih delavcev v pivovarni »Union« v Ljubljani, kakor tudi pivovarniškim mojstrom, za denarno pomoč v bolezni mojega moža, katero so mi dali

tudi sedaj po njegovi smrti. Zahvaljujem se tudi za številno udeležbo delavstva pri pogrebu mojega moža.

Josipina Krulc.

Razno.

Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt je postalo pravomočno ali — na Madžarskem.

Pri nas v Jugoslaviji so to vse »socialna bremena« »gospodarskih krogov«, na Madžarskem pa je s 1. januarjem t. l. zakon o zavarovanju za starost, onemoglost in smrt stopil v veljavo. Sicer tudi pri nas zakon govori o tem, a izvrševal se ni; bil je podpisan papir paragrafov brez veljave.

Ali bo sedaj kaj več veljave pokazal? Ali pa bo obveljala beseda Železne pete?

Legitimiranje članov in svojcev OUZD.

Dogajajo se slučaj, da prihajajo nekateri člani in njih svojci v ordinacijo k zdravnikom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev brez legitimacij, s katerimi bi mogli dokazati svojo identiteto (istovetnost). Zato se člani in njih svojci tem potom opozarjajo, da morajo k vsaki ordinaciji prinesiti s seboj poleg predpisanih uradnih listin tudi še osebno legitimacijo, n. pr. delavsko knjižico, legitimacije družtev s fotografijo itd. Kdor pride brez take legitimacije v ordinacijo, ne bo sprejet.

Uradne ure na borzah dela.

Za čas od 1. junija pa do 30. septembra 1929 so uradne ure za Javne borze dela, nje podružnice in ekspoziture, določene od 7.—14. ure. Delavci in poslodavci naj vzamejo to na znanje.

Kje je volja in samozavest?

Ljubljanski peki prodajajo drago kruh. Zaradi tega je mestni tržni odsek na predlog nadzorne oblasti zahteval, da se cena kruhu zniža, ker se je moka silno pocenila. Ljubljanski peki se pa branijo na vse pretege. Pravilo je, da se kruh po teži prodaja, približno po tisti ceni, kakor se kupuje moka. Ljubljanski kruh pa je za 100% dražji. Odsek je sklenil, da se mora prodajati kruh po 4.50 Din, kar je že tako razmeroma visoka cena. Ali pekovski mojstri se do danes niso vdali. Ako pekovski mojstri tej opravični zahtevi ne ugoode, bodo dobavljali kruh zunanjji peki po navedeni ceni. Poleg tega pa bo magistrat prepovedal prodajati kruh po drugih trgovinah, razen pekarniških. To bo prvi korak, drugi pa bo, da bo maksimalna cena. Lani je veljala moka na trgu menda okoli 4 Din, letos pa velja 3.80 Din. Peki bi pa radi prodajali svoj kruh po 5.50 Din. Vsakomur mora torej biti jasno, da take cene s ceno moke niso v nikakršnem soglasju. Vendar to množica ni zahtevala, nego mestni tržni odsek. Nadzorna oblast je predlagala, a peki se branijo. Kje je tu volja pravice?

Pa še nekaj. Z mesom delajo mesarji isto. Poceni se kupuje živina, prodaja pa meso drago. Govedina stane 18—20 Din. In nikdo se ne zgane. Mesarji si zidajo vile, tako »nese« povišanje cen mesu. Ljudje pa, mesto da ne bi kupovali mesa in se hranili, posebno sedaj poleti z zelenjavo in sočivjem, podpirajo oderuške cene.

Dunajčani so pa drugačni ljudje. V njih je volja in samozavest. Čujte, kaj poročajo listi!

Na Dunaju imajo sedaj zopet, kakor med vojno, brezmesne dneve. Dasi je na trgu dosti blaga, je opažati, da ljudje radi previsokih cen ne kupujejo mesa, katero uživajo skoro samo še bogataši. Na tržnicah v mestu in predmestjih se prodaja v glavnem samo zelenjava in krompir, v gostilnah pa so cene za mesne jedi silno poskočile. Listi pišejo o tem zelo obširno, nekateri napadajo vlado, češ, da je radi svoje agrarne politike kriva podražitve mesa, nekateri pa pišejo pomirjevalno.

A pri nas?

Delavke in delavci!

Blago za obleke, perilo itd. dobite pri trdkci

Novak Franc

Ljubljana, Kongresni trg 15

Najbolje in najcenejše!

Radi prezidave lokala še zelo znižane cene.

Zvest član svoje strokovne organizacije plačuje redno vsak teden svoj prispevek!

L. MIKUŠ, LJUBLJANA
M E S T N I T R G 1 5

Na malo! **Dežniki** Na veliko!
U S T A N O V L J E N O 1 8 3 9

Naročujte si le

Puch kolesa

ki so najboljša! Dobe se po solidni ceni in tudi na obroke le pri trdkci

Jg. Uok, Ljubljana

Zavčarjeva ulica št. 7.

Popolnoma zastonj

dobi vsak prvovrsten trielektronski aparat, ki sprejema skoro vse evrop. oddajne postaje, kdor kupi naš prvovrsten kvaliteten zvočnik, ki ga dajemo po zmernih cenah. Samo kratko dobo za vpeljavo. Garancija: Kdor ni zadovoljen, dobi denar nazaj. Ne zamenjati s konkurenčnimi ponudbami! Zahtevajte nemudoma in brezplačno slike in prospekte. Dobava sledi tekom 10 dni po naročilu.

Fa. Graeb, Berlin-Pankow, Talstrasse 1a.